

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

In solennitate Purificationis beatæ Mariæ virginis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

Thus quomodo mystice offerendum fit Deo.

1. Theff. 4. Myrrham quomodo quis mystice Deo offerat.

Vota monastica qui Magorum tria munera designant.

purgatissimum. Idem si voluptatibus carnis & sensualibus delectationibus (quatenus temperanter fieri oportet) abdicatis, sciuerit creaturis ad solam necessitatis ministerium uti, sciuerit quoque vas suum possidere in sanctificationem & honorem, non in passionem desiderij, castam interea ac mundum Deo vouens animam, thus candidum odoriferumque credendus est obtulisse. Qui si denique proprias non modo voluntates sciuerit mortificare, verum etiam consilia & iudicia sua contemnere, carnem affligere, alterius iustitiis subiici, alieno consilio intrepidus inniti (quod alioqui tum doctis, tum deuotis haud exigua est pugna) proculdubio sanctae mortificationis myrram exhibet Deo. Addendum postremo (ut etiam nobis non nihil tribuamus) haec tria munera tribus in religione monastica respondere votis. Siquidem per votum paupertatis non modo aurum, sed etiam mundum offerimus Deo vniuersum, quippe qui posthabitis omnibus, soli Deo innititur, nihil de hoc mundo, quatenus ad dominium respicitur, habentes, & in Christo omnia, hoc est, nihil extra ipsum concupiscendo possidentes. Porro per votum castitatis, quod dictum est, offerimus thus. Myrrham verò per obedientiam votum, per abnegationem nostri & omnimodam mortificationem. Quae omnia vtinam sicut à nobis exigentur districtè, ita fideliter soluamus & deuotè, praestante Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

IN SOLENNITATE PURIFICATIONIS BEATAE MARIAE SEMPER VIRGINIS.

Cuiusmodi esse debeamus, ut Christum intra nos digni simus suscipere.

Sermo I.

Cantic. 4. Luc. 1. & 2. Humilitas Mariae virginis quant.

Humilitas Iesu quanta. Luc. 2. Leuit. 12. Leuit. 17.

Actor. 1. Matth. 11.

Accepit puerum Iesum Simeon in vlnas suas. Luc. 2. Cùm sanctum Euangelium nobis nocte legeretur, nullum nostrum arbitror fuisse iracundum charissimi, quem non humilitas pudicissimae Virginis, subiectio & obedientia Iesu infantis, alacritas denique & deuotio sancti Simeonis, ad compunctionem mouerit: quandoquidem virgo mundissima tota pulchra, & tota semper immaculata, sine viro fecunda, sine dolore puerpera, & post partum manens integra, ut alia quæuis mulierum, & quæ fontem genuerit claritatis & puritatis, velut immunda, purificationis compleuit ritum: sed nullo volens gaudere priuilegio sanctitatis, nulla præminencia fieri singulari nulla prærogatiua cæteris haberi præstantior, sed inter alias mulieres peccatrices, corruptas & immundas, ut illarum vna non erubuit reputari. Deinde filij Dei humilitatem, subiectionem & obedientiam quis non miretur? Impudicus perinde ac si peccator esset, voluit circumcidi, quum legi non tam esset obnoxius, quam à peccato fuit alienus. Hodie verò, & ut peccator per hostiam expiari, & ut seruus quinque voluit siclis redimi. Sic iam primum ingrediens mundum, viam humiliationis non tam sermone, quam opere voluit docere. Atqui verbo quidem tacuit infantulus, quod exemplo nunquam non predicauit. *Discite, inquit, à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Cæterum, hæc meditari tamen multum ad profectum nostrum attineat, tamen quasi super virtutem est nostram tantam Saluatoris perfectionem imitari. Quamcumque

VI
3

cung. n. nos extēdimus, quātūlibet enitimur, quātūuis deniq; vel proficimus,
 nihil humilitati Christi, sed ne Mariæ quidē nostra humilitas valer cōparari.
 Ad simplicē hominem, ad nobis similem, ad sanctum Simeonem (cuius laus
 est in Euangelio) nos conuertamus, ad decrepitum senem, in quo iuuenilis
 fidei ardor viger, in cuius corpore iam iam morituro deuotionis feruor re-
 pullulat. Senex diu ille vixerat, promissum habens à Spiritu sancto, nisi vitā
 videret, mortem non gustaret. Ad hoc quippe mors eius protelabatur, vt vitā
 videret, pro qua mortem non solum non metueret, verū etiam desidera-
 ret. *Responsum* quippe (vt dixi) *acceperat à Spiritu sancto, non visurum se mortem,*
nisi videret Christum Domini. Venit itaque Christus, aduenit & Simeon ilicō,
 gratulabundus accurrit senex: sed præ desiderio Christum videndi, oblitus
 tremulæ senectutis, annosāq; imbecillitatis immemor, venit profectō fe-
 stinus ad Christum, senex ad infantulum, creatura ad creatorem, moriturus
 ad vitam. Accepit eum in vlnas suas, strinxit brachijs deuotionis. In quo cūm
 amorem suum pasceret, tanquam olor finem suum præsentiens, iubilum
 cordis sui dulci cantico manifestauit, dicens: *Nunc dimittis seruum tuum Domi-*
ne, secundum verbum tuum in pace, &c. O quam salutiferum esset, fratres charis-
 simi, senis huius deuotionem imitari, Christum ardentem desiderare, expe-
 ctare longanimitè, suauiter amplexari, eidem coniungi feliciter, gustumq;
 ipsius suauissimum experiri. Heu quotidie nos Sacerdotes Christum quidem
 amplectimur, sed eidem non coniungimur. Corpus eius accipimus, sed spiri-
 tu ipsius non vegetamur. Ad ignem sedemus, & frigidi manemus. Vtinam
 nobis vel in vltimo termino vitæ nostræ contingeret experiri, quod hodie
 Simeō sanctus senex persensit, exclamans: *Nunc dimittis seruum tuum Domine,*
 &c.

Luca 2.

Luca 2.

Verūm, nemo persuadeat sibi Christi dulcedinem posse gustare, nemo cum
 Simeone eadem munera expectet, nisi ipse quoque Simeonem spiritualiter in
 se exprimat. Et vt clarius dicam, si Christum in vlnas accipere, si cordis illum
 cupimus constringere complexu, eisdem moribus nos institui necesse est,
 quibus in Euangelio Simeō prædicatur. Principio itaque consideranda venit
 nominis interpretatio. Simeon namque tristitiam audiens interpretatur.
 Porro tristitiam audire dicitur is, qui super desolatione proximi sui com-
 patitur, qui tristitiam fratris facit propriam: qui denique onera proximorū
 non solum patienter, verū etiam benigniter portat. Hi vocantur in Euan-
 gelio misericordes, digni profectō qui cum sancto Simeone Christe Iesu te,
 non solum misericordem, verū etiam misericordiam ipsam, hodie suscipi-
 ant in medio templi tui Deus: quandoquidem non fallit quod ore tuo bene-
 dictio nobis promittitur, beatos misericordes, quoniam ipsi misericordiam
 consequentur.

Simeonē
 quomodo
 quis mysti-
 ce in se ex-
 primere de-
 beat.
 Simeon
 quid inter-
 pretetur.
 Matth. 3.

Psal. 47.
 Matth. 5.

Subiungitur autem Simeonem fuisse in Hierusalem, hoc est, in visione
 pacis. Sic enim qui norunt Hebraum interpretantur. Quo nimirum insinua-
 tur, ei qui in templo Dei, hoc est, in corde suo (siquidem Apostolo monente,
 templum Dei sumus nos) Christum desiderat suscipere, necessarium fore, vt sit
 in visione, hoc est, in gustu pacis internæ, quandoquidem Christo nisi in pace
 non est locus. Si igitur o frater (nouellis plantis loquor) vis in Dei templo,
 hoc

Hierusalem
 quid inter-
 pretetur.
 1. Cor. 3.

Psal. 48.

Pax cum
tuis seruan-
da qui sit.
Iob. 27.

Iustus quis
dicatur.

Esaiæ 66.
1. Ioan. 4.
Lucæ 2.
Lucæ 1.

Simeon quo
quis mysti-
cè fiat.

Thren 3.

hoc est, in corde tuo Christum suscipere, esto in Hierusalem, tene pacem. Pa-
cem dico, cum Deo, cum proximo, cum temetipso. Quam ut triplicem ha-
beas, aut perfectius habeas, serua Dei non solum mandata, verum etiam be-
neplacita. Esto sollicitus eidem fideliter reddere vota tua. Cura ut aut recte a-
gentem, aut humiliter poenitentem, non reprehendat te cor tuum in omni
conuersatione tua. Nihil in corde tuo resideas, quod medium seu interstitium
faciat inter te & Deum. Deinde, ut cum proximo pacem teneas. Serua obedi-
tiam & reuerentiam superioribus Concordiam in bono & equalibus, pietatem
humilem omnibus. Postremo, ut solus quoque in pace possis habitare, noli
animum tuum occupare his rebus, quæ te non attinent. Noli anxius sollici-
tari pro his, quæ tuam non exigunt curam, quorum ratio abs te non exquiri-
tur. Neminem curiosè obserues: quin potius hoc tibi cura sit, ut desit ut &
secreta aliena nescias. Nec omnia quæ vides, videas, hoc est, multa tanquam
surdus, mutus & cæcus prætereas, ea potissime, quorum cura vana est aut
perniciosa. Alioqui si in aliena oculum intendas, tui immemor factus, quo-
modo suspiciones, iudicia, cogitationes amaras, & cætera id genus pacem
turbantia poteris excludere? Sequitur hinc in commendatione Simeonis,
quod fuerit iustus. Iustus dicitur, qui talem se gerit ad alium, qualem erga
se alios vult haberi: non contemnit, quia sperni renuit: non facit iniuriam,
quia pati recusat. Erat itaque Simeon iustus, erat & timoratus. Atque merito
quidem, quippe cum timorem Domini semper comiteretur humilitas. Et Do-
minus haud donet se nisi tremantibus atque humilibus brachijs amplexan-
tibus. *Super quem, inquit, requiescet spiritus meus, nisi super humilem & quietum,
& tremantem sermones meos?* Verum, quia à timore laudatus est, ne eum inel-
ligamus timorem, quem foris mittit charitas, sequitur: *Et expectabat consolationem
Israël. Quam consolationem; Sanctam haud dubium atque diuinam.* Namque
carnalem atque mundanam iam olim longè à se abdicauerat, detestans aliter
exultare, præterquam in Domino Deo salutari suo. Quamobrem & Spiritus
sanctus erat in eo. Nunc igitur charissimi, si Simeon esse voluerimus, si Christum
intra nos suscipere cupimus, si denique desideramus spiritualiter obtinere in
veritate, quod paulò post agere nos mysticè significabimus per susceptionem
candelæ, quæ prædicta sunt, nobis erunt necessaria: videlicet ut simus com-
passiui, quieti, vnanimes, iusti, timorati, terrenarum voluptatum contem-
ptores, expectantes in silentio salutare Dei. Veniamus denique non minus
spiritu, quam corpore in templum (quod quid sit, scilicet in spiritu venire, a-
lijs experiendum simul ac tractandum relinquo.) Ut tandem & nos quoque
Christum Iesum Dominum nostrum, propter nos quidem infantulum, pa-
tri verò coeternum, intra vlnas cordis nostri suscipere mereamur, brachijs
amoris ipsum constringere, pariterq; ab eodem astringi, eius gratia illumi-
nari, & eius igneo amore accendi. Quod recipiendo candelam ardentem vo-
tis omnibus desiderare & petere debemus: atque reportando candelam, in
mysterio illo ipsum pro nobis atque nos simul cum illo, patri in laudem &
beneplacitum offerre. Quod nobis idem largiatur Dominus Iesus
Christus, in æternum benedictus,

Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

*De septuplici inobedientia gradu.**Sermo II.*

Postquam impleri sunt dies purgationis Mariæ secundum legem Moysi, tulerunt Iesum in Hierusalem, ut steterent eum Domino. Luc. 2. Fratres charissimi hodie festum agimus diem, quo purificationem recolimus beatissimæ Virginis Mariæ: non quod ab aliqua macula purgata sit, quippe quæ nullam habuit, alioqui immunda fuisset, quæ tota pulchra est, & immaculata: sed quod ritum purificationis quæ reliquis erat mulieribus necessaria, ipsa quoque tamen non egeret, suscepit tamen, quia legi cui non fuit obnoxia, & quæ ipsam manifestè eximebat, sese propter humilitatem, obedientiamque custodiendam subijcere vltro voluit. Siquidem lex mandauit mulierem, quæ suscepto semine peperisset, purificandam. Quo manifestissimè constat beatam Mariam, quæ nullo semine suscepto conceperat, huic legi nequaquam fuisse obnoxia, sed vltro humilitatem ac obedientiam nobis voluisse commendare, quam obrem haud aliter atque immundarum mulierum quæpiam alia ab hominum consortio se continuit, ab ingressu templi abstinuit, & hodie in templum purificanda aduenit, filium obtulit, hostiam dedit, pro se & filio orari fecit, puerumque redemit. Hic accipiamus fratres in Mariæ obedientiæ exemplum, & non sine graui periculo animarum nostrarum fore existimemus, si nos vel Dei, vel statutorum nostrorum leges, quarum alteri in baptismo, alteri in tam solenni professione nos addiximus, leuiter & quasi sine cura aut timore transgrediamur: quoniam beata Maria, quæ non debuit, soluit & legi, cui non tenebatur, obediuit. Debueramus meritorum thesauros per obedientiæ obseruantiam, ac per voluntatis propriæ abnegationem cumulatiuè coacervasse, sed huius virtutis præuaricatione irremediabilia damnationis nobis lamenta comparamus. Videre quantæ sit infelicitatis inde damnari, vnde debueramus etiam gloriosissimè coronari. Quid enim monastica opera exornat aliud quam obedientia? Quanquam multa ac varia sint quæ agimus: vno tamen solo bono obedientiæ cuncta nobis profutura speramus. Varia sunt ac multa nimirum quæ facimus, quæ aliunde non habent virtutis speciem, nisi quia ex obedientia sunt, quæ, quicquid ex suo genere malum non est, bonum facit. Quæ propter religiosus edendo, dormiendo, surgendo, ambulandoque si vult meretur.

Cantic. 4.

Leuit. 12.

Obedientiæ exemplum in Maria.

Obedientiæ quantum exornat opera monastica.

Et vltimè dicam, quicquid secundum regulam suam, aut propter voluntatem sui superioris, ad obediendum illi propter Deum facit, gratia Dei, virtutis merito, corona ac præmij dignum efficitur. Itaque omni momento, omni loco, ac in omni re, vtram volumus: aut per obedientiam Dei, gratiam atque amicitiam maiorem, aut per inobedientiam, ignauiamque nostram, Dei iram nobis comparare possumus. Verùm, quam facilliter nunc meritorum diuitias obtinere possumus, tam miserè & infeliciter posthac plangemus, quod occasiones & tempora ad placandum Deum nobis donata modo negleximus, & tanto bono obedientiæ, tamque fructifero nos spoliauimus. Multipliciter autem nos obedientiæ fructu spoliauimus, nempe tot modis, quot

Inobedientiæ gradus septem quot

1. quot non obediunt. Itaque primus inobediencie gradus est, si quis prælati voluntatem cognoscit, quamuis nullum adhuc iussionis verbum audiatur, tamen, ut dixi, voluntatem eius cognoscit, cui nisi præcipiatur sibi acquiescere aut satisfacere, renuit: hic coram Deo haud dubium inobediencie reus est, licet in facie exteriori præuaricationis argui non possit. Gratuitus autem delinquit, si vel iussus vel monitus, iuxta secundum gradum agit, quomodo potest hoc est, excusando, dissimulando, fictè alligando, aut importunè cogendo, donec tuam voluntatem obtineat, impetratq; ut non ipse prælato, sed prælatus obtemperet illi. Hic pari modo videtur in facie Ecclesie transgressionis pœnam euadere, coram Deo tamen ab inobediencie reatu immunus non est. Neque enim solum quid extra agatur, aut quid dicatur, Deus iudicat, sed animum & intentionem totiusq; interioris hominis conditionem perscrutat. Ibi ergò inobediencie conspicitur reum, ubi ab animo obediendi inuenitur alienam. Est tertius gradus inobediencie, ubi nulla etiam lex, nulla prælati adhuc auctoritas quicquam iussit, sed obstinata subditi voluntas sua sponte seipsam præuaricatricem constituit, dum cogitando sibi statuit. Si hoc vel illud iuberetur quanquam non iubeatur, nollem obedire: & peccati se reum facit ex mala voluntate, antequam causa quare delinquitur, præbeat.

O quot peccata huiusmodi mentalia etiam mortalia fiunt, quorum licet occasio, ut ab extra fiant, nunquam dabitur: & tamen per voluntatem proposita sibi conditione peccat mens hominis malis affecta, dum sibi statuit, quod statuendum non est: unde peccati, quantum in se est, rea ex sola voluntate mala efficitur. Sic quotidie homines loquuntur: Si mihi hoc fieret, ego hoc ita vindicarem: ego ita illum expedirem: ego hoc aut illud agerem. Si mihi à prælato meo hoc præciperetur, ego resisterem & recusarem obedire. Vbi considerandum est, tamen si ut ita vindicet, aut expediat proximum, aut agit iniquè, occasio nunquam tribuatur: tamen si verè ita ac deliberatè statuit, & si id, quod decreuit, in suo genere peccatum est, voluntas iam coram Deo reo peccati rea est, quanto ipsum, quod dicturus aut acturus foret, est delictum. Et hoc modo, etiam si nihil imperetur, tamen animus sibi ipsi dicitur: Si mihi hoc imperaretur, nollem obedire, iam inobediencie reus est. Quapropter charissimi, agite semper, ut cor habeatis vnusquisque syncerum, accretum. Nisi enim assiduo studio atque vigilantissimo oculo ad interiora sua quis respexerit, crebro & absque numero Deo intus, (ubi ipse met non considerat) delinquit. Et hæc est potentissima causa fratres, quare tam pauci religiosi hodie proficiunt, quia ubi à Deo se auertunt, non sentiunt: & si quando que sentiunt, tamen abstrahere se ab his, & mori suis desiderijs renuunt. Quæ obrem, si quotidie etiam de ijs confiteantur, quamdiu tamen voluntatem, studium, atque conatum suum non impendunt, ut se corrigant, nullam de ijs peccatis veniam recipiant. Quia nullum peccatum vel in confessione dimittitur, nullum per absolutionem quamlibet papalem tollitur, nisi quod, ut peccatum agnoscitur & plangitur, & vitandum, fugiendumq; deinceps toto corde proponatur. Est quartus inobediencie gradus, dum quod aut prohibuit scienter non vitatur, aut præceptum siue iussum negligitur, id tamen neque ex contemptu eius, qui præest, neque rei, quæ iubetur, sed ex infirmitate.

Cur tam pauci hodie religiosi proficiant.

Quæ sola peccata in confessione dimittantur.

4.

firmitate, aut concupiscentia, aut ignavia, aliunde siue illectus, siue retractus. Hæc inobedientia quasi cum timore ac pudore agitur: quia licet obedientiã adhuc diligat, mens tamen infirma, superatur. Est quintus gradus, dum vel manifestè quis contemnit vel interpretatiuè, puta quia non curat suam regulam, statuta aut prælati iussa. Religiosus, qui sic ambulat inter mortalium peccatorum pericula, versatur, & fatius foret ei religionem nunquam vidisse. Est sextus gradus, quando etiam, quod probè institutum aut iussum est, nõ solum contemnitur, verùm etiam impugnatur, aut etiam prælato per contemptum in faciem resistitur. Septimus gradus, quando non sufficit inobedienti regulam aut prælati præcepta contemnere, verùm alios etiam ne obediãt, auerit atque instigat: aut si quos obediãtes conspicit, irridet, persequitur ac contemnit. Contra hos omnes inobediãtiæ gradus charissimi, Mariæ exemplum nos ad sui imitationem prouocet, quæ vt non desereret obediãtiam, cum purissima foret & immaculata, voluit æstimari immunda & corrupta: & ibi obediuit, vbi præceptum nullum habuit. Neque enim vel iustam manifestamq; pro se legis interpretationem, à qua hic eximebatur, voluit admittere, ne fictas atque inanes contra obediãtiam glossas ac allegationes non quoq; quæramus. Mariæ igitur exemplo eruditi, diuina inspiratione quoque admoniti charissimi fratres, *quasi modo geniti infantes*, id est, nouo proposito bono, noua deuotione, nouo seruore, nouo spiritu renati, veniamus purificandi in templũ. Sit hæc renouatio spiritus nostri, qua hodie statuamus odire, abijcere, & fugere õne peccatũ, & quicq; Deo displicere cognouerimus: amare verò rursus, inquirere amplecti & seruare omnia eius madata, & quicquid illi didicerimus placere: Ad hæc duo oẽm vitam nostrã, studia nostra, lectiones nostras, occupationes, exercitia, quicquid habemus, quicquid possidemus, & quicquid sumus, conuertamus: vt omnia Dei honori & beneplacito seruiant: in eius amore cuncta occupentur, & nihil in nobis à Deo alienum, sed omnia eidem vacent. Cum hoc proposito, hoc pacto, hac deuotione accedamus singuli ardentem candelam accepturi, id est, Christũ, cor nostrum suæ gratiæ splendore, suæ lucis radijs, sua visitatione diuina illustrantem, & amoris sui igne ac flamma deuotionis vrentem, hymnum canentes, & gratias agentes Deo, quia Christum portamus in cordibus nostris: hunc non longo post tempore, iterum sub typo ardentis candelæ Deo Patri pro nobis, simulq; nos in ipso vnitos offeramus, in laudem, in gloriam, & in beneplacitum eius. Quod ipse idem nobis largiatur Iesus Christus, Dei Patris & Virginis filius in æternum benedictus, Amen.

5.
6.
7.

Renouatio spiritus cuiuslibet habenda quæ sit. Exercitia ac studia hominis vniuersa ad quæ duo sint conuertenda.

IN EADEM SOLENNITATE.

De obedientia, vtrum melius sit opus ex propria electione, an ex obedientia. Sermo III.

Cumq; induceret puerũ Iesum, vt faceret secundũ cõsuetudinẽ legis pro eo. Luc. 2
Legimus fratres mei cũ edictũ ab imperatore mudi exisset, cũ ab homine, licet in potestate constituto, emanasset præceptum, imperatoris imperatorem, Dominẽ cœli ac terræ sese hominis subiecisse imperio. Pro-

Zz pteq

Obediendi
quomodo
sit nobis via
factus Chri-
stus.

Luc. 2.
Math. 26.
Luc. 23.
Ioan. 19.
Esaiæ 53.

Ioan. 5.
Ioan. 4.

Lex qua-
druplex ob-
seruanda
quæ sit.

Lucæ 17.

Seruum si-
delem quid
constituat.

pter nos enim homo, propter nos infirmus factus, non dedignatus est etiam propter nos esse humilis atque obediens: nusquam non innocentia vellege, nusquam non sanctitatis nobis exemplaria relinquens. Ipse enim Saluatore noiter atque instructor, qui non solum ad redemptionem, verum ad infirmitatem etiam nostri venit in mundum. Ipse nobis, ut dixi, virtutum exemplar, quo erudiamur, ipse obediendi via, qua ambulemus, factus est, utpote non solum docens, sed & perficiens obedientiam usque ad mortem. Siquidem obediuit terreni imperatoris edicto, necdum natus in vtero, obediuit legi fantulus, obediuit circumcidendus, obediuit in templum hodie offerendus, redimendus, obediuit adolecens parentibus subditus, obediuit sacer dotibus, obediuit præfidi ethnico, obediuit eius militibus, utpote ductus atque relictus, cædi & crucifigi se sinens, ac interim tacens, nec aperiens os suum. Potestis, o, obediisse patri suo quis hunc dubitet? quandoquidem ipse: *Non veni, inquit, facere voluntatem meam, sed voluntatem patris mei, qui in caelis est. Et rursum: Meus cibus est, ut faciam voluntatem patris mei.* Itaque obediendo quid obediuit te? Nempe, ut Deum tuum videns propter te humiliatum hominibus subiectum, non recuses tu tete subijcere Dei legibus, non recuses obediunt nuncijs, Dei vicarijs, cuius homo vermiculus. Christus mandatum sibi factum non discussit, sed impleuit. Obtemperauit enim legi, non obnoxius legi, verum quoque de lege non disputes, sed legem obserues. Quam legem? Euangelicam, ecclesiasticam, monasticam, atque (vbi humana tacer eruditio, nec scriptura dissentit) legem inspiratam, digitoque Dei tibi inscriptam. Ad huius legis obseruantiam, quando omnes etiam neruos intenderis, quum vires omnes expenderis, seruum tamen te inutilem clama. Itaque ordine hoc obseruans, ut lex Euangelica præferatur ecclesiastica, ecclesiastica monastica, vbi dicitur pluresve pariter non possunt obseruari, minor cedat potiori: nec video quid bonæ voluntati tunc relinquatur disputandum, minor cedat potiori: nec video quid quid inuiter agendum. Pius nanque animus parum cogitat, parum dicitur, quid præcepti, quidve consilij loco habeatur, quandoquidem ad omnia beneplacitum Dei æque sitiens aspirat. De lege multum disputare, parum obseruare, hypocritarum est & Phariseorum: porro legem spernere hominum est impiorum. Nostrum igitur sit fratres charissimi ne minima quidem patuipendere propter Christum, cuius contemplatione nemo grauabitur quicquam, aut agere, aut pati, quisquis illum dilexerit. Neque enim respicit in eum, qui præcipit, aut quem sustinet, sed illum meditatatur cuius amore & obediunt & suffert. Nequaquam domino suo seruus est fidelis censendus, qui tunc solum vult obedire, quando sub carceris expulsionisve periculo, aut quando sub omissione gratiæ domini sui perpetua precipitur: sed potius, qui in omnibus se abnegat, & ea primum eligit, potioraque ducit, quæ à domino suo subicitur, nihil discernens qua poena quoque periculo fuerit transgressio pro libertate, nec minus ibi obtinens, vbi minor fuerit interminata vltio pro transgressione: sed hoc tantum curat, ne quicquam eorum, quæ dominus per eum vult, negligat. Quamobrem neque præceptum, neque consilium, imò neque signum aut nutum expectat, vbi constat sibi de domini voluntate. Charissimi, si à quolibet, qui fidelis vult esse ac haberi seruus hoc expectat, ut ad obedientiam trahatur plus amore domini quam poenarum metu, & ut magis ad obedi-

VI
A

ad domini respiciat beneplacitum, quam ad suum siue commodum, siue periculū, quanto magis boni hoc debet esse monachi, qui Domino Deo se obtulit seruum, eidemque voto sese adstrinxit solenni? Atqui bonus monachus non discernit inter statutum & statutum, qui semel statuit omne suæ professionis obseruare statutum. Non propterea fit legitor, licet transgressio habeatur venialis, qui transgressionem quamuis cauet, aut plangit, ceu mortalem. Non disputat, quando aut quantum obligetur ad legem, qui abominatur quicquid diuino aduersatur beneplacito. Aduersatur autem diuino beneplacito, quicquid contra eius legem, quicquid contra voluntatem agitur superioris. Quem qui audit, Christum audit, & qui spernit Christum spernit. *Quicquid vni etiam ex minimis meis, inquit, fecistis, hoc mihi fecistis.* Nulli dubiū quicquid maioribus nostris, quicquid legi etiam humanæ Dei spiritu instituta exhibuerimus (siue reuerētia sit hoc, siue contumelia, aut inobedientia) nihilosecius Christus atque sibi affirmat factum. Atque hoc non solum erga dignos, sed etiā indignos prælatos (vbi verbo Dei contraria non prædicant) maximè habet locum. Quibus vel propterea tanto obeditur vtilius, tantoque purius ac fructuosius, quanto minus ipsi, aut propemodum nihil habent in se: sed Deus eiusque sola voluntas nos mouet, quare illis obtemperetur. Caterum, si nullum etiam foret transgressionis periculum, si nullum inobedientiæ peccatum, nonne vel abnegatio ipsa nostrorum desideriorū, nonne propriæ voluntatis mortificatio in conspectu Domini tam est preciosa, vt merito nullum non dico præceptum, sed beneplacitum, tum diuinum, tum, quod secundum Deum fuerit, humanum, deberemus negligere? Quare non continua in auribus nostris est vox illa Saluatoris: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum,* ad moriēdum priuato amori, ad propriæ voluntatis mortificationem nos extimulans. Difficilis sane (vt ait Basilius) est hic conatus, & præter naturam, quæ libertatem in primis appetit, tamen cunctis præstator, sine quo nihil sanctum, nihil perfectum, monachus præstabit. Quod autem difficilius, hoc & præclarius. Relinquere enim diuitias, præterea continentiam ac castitatem seruare, multis quidem philosophis datum: se autem propriumque arbitrium negare, ex libero seruum facere, nulli prorsus, nisi qui crucem Christi sequitur, est concessum. Hic enim abnegandi nos exemplum nobis relinquens, non propriam, sed patris voluntatem est exequutus. Nec solum obtemperandū, sed alacri animo, & perpetuo obtemperandum. Apostolorum hæc in primis virtus fuit, qui ad prædicandum, quo ipsi forte recusabant, missi fuere. Quod de Petro Euangelium plane docens: *Quum cõsenseris,* inquit, *alius præcinget te, & ibis quo tu non vis.* Apostolis verò ceteri viri paruere, diuersa in loca ad Euangelium distributi. Itaque virtus hæc, id est, alteri subiectum esse, præter communia præcepta, maximè ab initio Ecclesiæ fuit, aded vt idem sublimioris existat meriti iussum, quam sponte facere. Hæc Basilius. Quibus verbis hoc adijciendum: Quanquam hæc verba Christi ad Petrum, de Petri obedientia ad passionem intelligatur, non tamē hoc solo, siue Petrus, siue ceteri Apostoli, sed in omnibus nisi sunt propriam voluntatem frangere, proprium sensum superare, & Christi voluntatem suam facere: quando quidem maioris fit meriti (vt Basilius dicit) iussa, quam ea, quæ sponte, id est, iniussa eligimus facere. Quod liquide verissimum est.

Lucæ 10.
Matth. 25.

Voluntatis
propriæ
mortifica-
tio quam fit
preciosa in
conspectu
Domini.
Lucæ 9.
Basilius.

Ioan. 6.

Ioan. 13.

Basilius.

Vtrum melius sit opus ex propria electione, an ex obedientia factū.

Nam hoc, quod vltro eligitur, simplex habet meritum boni operis: illud vero habet & boni operis, & propriae abnegationis. Hic fructum habet boni operis, cum consolatione propriae voluntatis. Ille vero fructum habet boni operis simulque meritum abnegatae propriae voluntatis. Verum hoc habet veritatem, si reliqua vtroque paria sint. O igitur quanta veritas merendi. Quantus virtutum ac bonorum operum potest colligi aceruus in monasterio aut sub obedientia viuentibus? quæ nullius alioqui erant meriti, si obedientiam accedat, efficiuntur meritoria, quæ bona sunt, propter obedientiam efficiuntur meliora. Comedere, ieiunare, scopare, fimum exportare, aquam haurire, & alia id genus vilissima, quæ quatenus ex propria voluntate, neque bona, neque mala sunt: si eadem ex obedientia fiant, bona sunt valde, tantoque meliora, quanto ex suo genere sunt despectiora. Verbi gratia: Scutellas lauare ex propria voluntate, nihil habet meriti: porro lauare ex obedientia non nihil, sed plurimum habet meriti. Siquidem lauare non est actus virtutis, sed obedire, Atque ideo noli respicere ad conditionem operis, quod in seipso saepe numero inutile aut prorsus vile est, sed ad nobilitatem virtutis. Et contra: Si vile aliquid à prelato fueris iussus, puta clauum seruare ostium: si contemnis, peccati reus efficiaris, non quia ostium aperuisti, sed quia obedire noluisti. Cæterum, audio submurmurare hic aliquem: Sæpius puto extra monasterium, aut extra obedientiam viuere, & nihilominus bona operari non imperata, quæ insipida & fastidio sunt, sed libera, quæ iucunda & suauia sunt. Huic respondendum: Non eadem opera, quanto sunt iucundiora, animoque proprio dulciora, tanto etiam esse Deo acceptiora. Neque enim in operibus bonis suauitas est causa merendi. Quippe quæ plerumque est naturalis, & ex naturali proprio amore nascitur, quia suo arbitrio quis viuere permittitur, & ex proprio delectu operatur. Hæc autem suauitas nullo modo spiritualis est deuotio, sed potius propriae voluntatis immortificatio: cui quanto minus resistitur, tanto magis consolatur. Dulcius enim afficitur, & libentius fouet propria, quæ sibi ipsi concepit & peperit, quam aliena. In ijs enim suo desiderio satisfacit, in ijs requiescit, dum educto alius cogere se habet ad ea, quæ alieno iubentur imperio. Est igitur hæc dulcedo affectio magis naturalis, seu propria inclinatio, quam deuotio: quam plerumque comitatur periculosa suorum operum magnificatio, qua putat ideo meliora suæ meliora sunt opera, quo sentit ea dulciora, aut quo feruentiori excipit affectu: quando tamen (vt dixi) ille feruor, non pietas est in Deum, sed amor proprius. Nam qui Deum quærit, qui Deum diligit, præfert ea, quæ iubet ille per se, aut per suos, cæteris omnibus alijs, licet alioqui bonis, possidentibus. Ad hæc discernenda deuotione opus est rationali, non sensuali. Accipiamus huius exemplum: Duo veniunt ad castrum regis seruituri. Primus regi dicit: Domine fideliter tibi seruiam, omni tempore curam rei tuæ familiaris agens, veruntamen id iuxta consilium & iudicium meum: faciam enim tibi cuncta, quæ mihi videntur bona, libertate hac seruata, vt quacunque volo, eligam ministeria. Alter dicit: Domine seruiam tibi, sed non iuxta voluntatem & arbitrium meum: verum quicquid tu præceperis, quicquid tu iusseris, quicquid iuxta tuam didicero voluntatem, agam: quocunque iusseris ire, ibo: vbi stare præceperis, stabo. Tua erit mea voluntas. Ecce prior, quamuis multa & ingentia faciat ad domini sui gloriam seu vtilitatem, om-

Paradigma.

nia tamen agit pro suo arbitratu. Quando vult in aula, quando vult in horreo, cum vult it iuxta regem, cum vult alibi pro rege operatur, omniaq; sunt ei opera dulcia, quia pro sui optione electa. Nullius enim imperium sustinet. Alter verò, hoc est, posterior, qui Domini se iussionibus addixit, & suo propterea arbitrio renunciauit, seruit domino, iuxta illius, non iuxta suum consilium ac beneplacitum, utpote in seruitio nihil propriæ habens electionis, sed domini obtemperans in omnibus voluntati. Huic, dum in coquina vult operari, mandatur ire ad stabulum. si sibi est, subito ad granariū euocatur. Quid multa? imperantur varia: inter quæ alia & alia, complura etiam molesta & insuaui, quæ suo non elegisset arbitrio, si iuxta suum voluisset, ut prior seruus arbitrium famulari. Hæc tamen officia, licet ex se non placeant, placet tamen Domini imperium, pro cuius amore, vel molesta & insipida suscipit, & facit sibi non molesta, non quia ipsa, quæ iubentur, delectant, sed quia Domini facere voluntatem delectat. Et ided quæ alioquæ ex proprio arbitrio noluisset, iam vult propter domini voluntatem. Iam interrogo vos, uter seruatorum videtur esse melior? Prior certè seruit suauis, veruntamen hæc dulcedo (ut dixi) non est ex domini amore, sed ex proprio, dum libertate seruata, retenta etiam propria voluntate, satisfacit seruiens proprijs affectibus, atque iudicijs, licet ad domini sui honorem conuersis. Facit enim, quæ sibi videntur bona, quandoquidem seipsum, id est, sua consilia, suas voluntates non cogitur abnegare. Alter verò ex sui, id est, suarum voluntatum, & consiliorum abnegatione, licet interdum renisum, aut molestiam in cogitatione sentiat, vincit tamen: quia etsi quod iubetur, non placet, placet tamen & suauis est domini voluntas, quam præfert suæ inclinationi. Nulli igitur dubium, quin sit domino suo fidelior, & propterea etiam seruus melior. Pari modo nobiscum, qui suæ obedientiæ degimus voto, agit, qui non iuxta propriam voluntatem agimus, sed quæcumq; facimus, ad nostri abnegationem, & propter obedientiam facimus. Atque ided meremur omni penè momento, quando ea. siue quæ ommittere, siue quæ cauere, siue quæ agere iubemur, explendo obtemperamus. si tamen, ut dixi, animum intentionemq; nostram illo dirigimus, ut quæcumque facimus, propter obedientiam, ipsamq; obedientiam propter Deum facimus. Hoc dico adijciens, propter quosdam (ut vocant) deuotarios, qui circa propriam voluntatem immortificati: utpote quæ eis obedientia, atque sui relictione suauior est, & iuxta hanc suauitatem (quam deuotionem putant) licet deceptorum sit, & ex immortificatione sui ipsius oriatur, multas habent orationes vocales, aut alia exercitia, in quibus amorem & confidentiam ponunt, aded ut propter illa sæpenumero obedientiam aut proximi charitatem, hoc est, obedientiæ & charitatis opera negligant. Hi seruire Deo, iuxta suam propriam voluntatem, & in exercitijs, quæ sibi ipsi statuerant, non in ijs, ad quæ à Domino vocantur: & propterea non purè quærunt, quæ Christi, sed quæ sua sunt. Itaque fratres, disputent alij de statutorum transgressionibus, quando venialis, quando ue mortalis sit, & interim non absque periculo 1. Cor. 10. suis sese diffinitionibus haud aliter atque rupto ponti committant: nos in simplicitate cordis, in omnibus obedientes, nihil (quod diuus Bernardus v. Bernardus bique admonet) discutientes, non iudicemus, non discutiamus, certi, quod suo

suo nunquam vult sine (qui est legis obseruatio) legislator frustrari. Frustratur autem, quando legi, aut insioni eius non obeditur: non potest autem cetera culpa, quod contra legis intentionem patrat. Nec obijci potest, nec apud omnes, nec passim locum habet, transgressionem rationabili excusant causa, quando quidem difficile non esset, cuius sibi causam fingere, & hanc etiã rationabilem credere, si vnicuique suo admitteretur viuere arbitratu. Consulendus est igitur superior, cuius iudicio committendum, credendumque est, quando deferenda, aut differenda, aut mitiganda sit legis austeritas. Si is iudicauerit necessitatem, rationabilemve causam, quam obrem non debeat seruari, sed dispensari, lex, excusabitur, atque à peccato immunis erit consultantis humilitas, modo non importuna fuerit, sed prelato iudicium liberum reliquerit. Siquidem circa propria iudicanda cito (quod Terentius quoque non ignorauit) fallimur, propterea quod metu aut amore, passioneve alia præpediti, à vero iudicio hallucinamur. Hæc loquor fratres charissimi, non quod obedientiam vestram minus probeam, aut quod alicuius animum suspensum habeam: sed quod sicut ex obedientia vobis loqui debui, ita eandem vobis opto me loquente commendari. Ad laudem Domini nostri Iesu Christi, qui est benedictus in secula.

Terentius.

IN SOLENNITATE S. BENEDICTI.

*De lingua procacitate, eius periculo, quique eam refranare oportet.
Sermo vnicus.*

Matth. 23.

Sanctorum
memoria
quomodo
maximè fe-
stiuè cele-
bretur
Eccli. 5.

Conuersio-
nis inquam
quale habu-
erit S. Bene-
dictus.

Dixi, custodiam vias meas, vt non delinquam in lingua mea. Palmo XXXVIII. Fratres charissimi solennitatem beatisissimi patris, atque omnium fermè monachorum abbatis Benedicti egimus, quo hodie in gloriam Domini sui intrauit, vt pote fidelis dispensator & prudens, quem constituerat Dominus super familiam suam. Et quia est super pauca fidelis inuentus, dignus planè fuit, vt super multa constitueretur. Porro hunc diem, si volumus, adhuc multo agemus celebriorem, sanctique memoriam præclarior multo celebrabimus, si eius virtutes non solum prædicamus, verum etiam imitamur. Ibi namque reuerà profiteamur, quoniam sanctum fecit illum Dominus, si ad eò nobis conatus & studia placet, vt ea salutaria desiderabilia, ea denique imitatione nobis digna arbitremur. Tunc, inquam, patrem hunc S. Benedictum reuerè colimus, hoc est, veneramur, si eius vitam imitari gestimus, si eius sequi vellet conamur, si denique vita nostra illius nobis comparatione displicet, si tepor nostrum execramur, & illius feruore incalescimus. Legimus sanctum patrem mundi vanitatem omnem fastidisse, atque sese omnibus abdicatis in solitudine & silentio quomodo vel postea loqui, quomodo homines reuerberet, aut inter homines incontaminatus conuersari. Itaque flagrans eremitica vitæ amore, vivebat in silencio solus, atque mundo ignotus, vt lingue uaderet pericula atque peccata. Sciebat profectò à lingua primum sibi mouendum bellum, quam primo studuit domare, & ad cætera hinc exierit, prægre-